

Laagland Archeologie Rapport 44

**Archeologische quickscan met
veldtoetsing**

**Larenseweg 60-62 te
Holten, gemeente
Rijssen-Holten (Ov.)**

december, 2016
Versie 2.0 Definitief

Colofon

Laagland Archeologie Rapport 44

Archeologische quickscan met veldtoetsing. Larenseweg 60-62 te Holten, gemeente Rijssen-Holten (Ov.)

Auteur: drs. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Laagland Archeologie

Status rapport: Definitief

Controle: drs. [REDACTED]

[REDACTED]

Autorisatie: drs. [REDACTED]

[REDACTED]

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie [REDACTED]

[REDACTED] Eindhoven

Tel [REDACTED]

E-mail: [REDACTED]

KvK-Nummer: 60294418

© Laagland Archeologie V.O.F, Eindhoven, 2016

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie V.O.F. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding onderzoek	4
1.2 Afbakening plan- en onderzoeksgebied	5
1.3 Administratieve gegevens	5
1.4 Huidige situatie en toekomstig gebruik	6
1.5 Voorziene bodemverstoringen	6
2 Inventarisatie	7
2.1 Geologie, geomorfologie en bodem	7
2.2 Archeologie	7
2.3 Mogelijke bodemverstoringen	9
2.4 Verwachtingsmodel	9
3 Veldwerk	10
3.1 Beschrijving onderzoeksmethodiek	10
3.2 Resultaten veldonderzoek	10
3.2.1 Lithologie en bodem	10
4 Conclusie en advies	12
literatuur	13
Bijlage 1 AMZ-cyclus	14
Bijlage 2 Archeologische perioden	16
Bijlage 3 Boorstaten	18

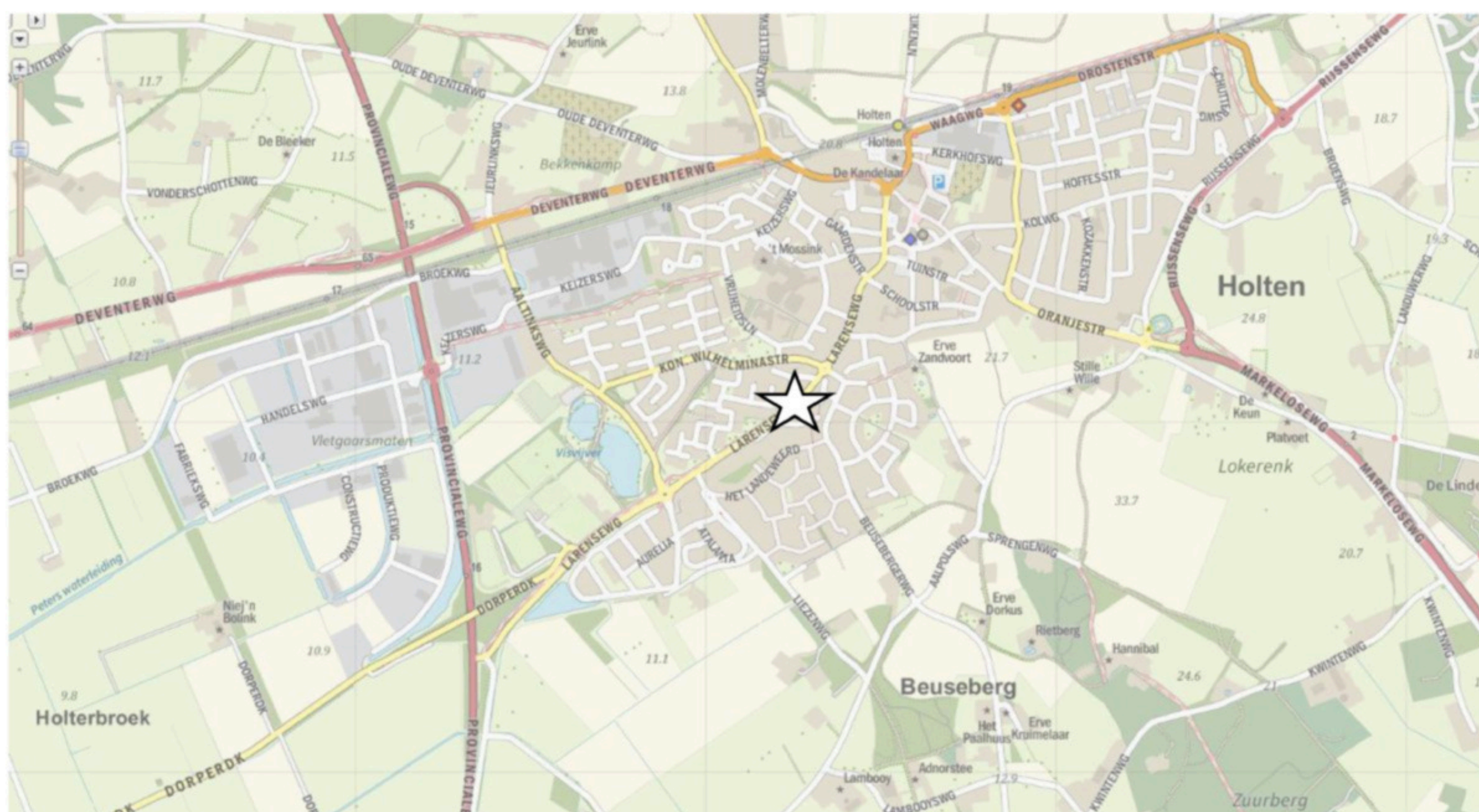
1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING ONDERZOEK

In opdracht van [REDACTED] heeft Laagland Archeologie in december 2016 een archeologische quickscan uitgevoerd in het plangebied [REDACTED] te Holten. De aanleiding voor het onderzoek vormt de herontwikkeling van deze locatie. Daartoe zal een bestemmingplanprocedure worden gestart waarin ook archeologische waarden als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing worden afgewogen.

Op de archeologische waardenkaart van de gemeente Rijssen-Holten ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Bij ontwikkelingen waarbij bodemingrepen met een omvang van meer dan 100 m² en dieper dan 50 cm zijn te voorzien dient archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd.

Voor wat betreft het plangebied werd gesteld dat de bodem grotendeels verstoord zou zijn. Een archeologisch veldonderzoek met boringen zou daarom niet proportioneel zijn. In overleg met de regio-archeoloog is namens het bevoegd gezag aangegeven dat er in plaats van een volledig bureauonderzoek kan worden volstaan met een (kortere) quickscan, aangevuld met enkele controleboringen.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (ster) op de topografische kaart (bron: PDOK).

Archeologische quickscan met veldtoetsing. Larenseweg 60-62 te Holten, gemeente Rijssen-Holten (Ov.)

1.2 AFBAKENING PLAN- EN ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied ligt aan de [REDACTED] in Holten. Op het achterste deel van het terrein worden twee nieuwe woonpercelen gepland.

Het omvat circa 1059 m².

Afbeelding 2. Het plangebied. Op het achterste deel ten opzichte van de Larenseweg worden twee nieuwe woningen gebouwd. Op het linkerdeel van de afbeelding is de bestaande situatie weergegeven. Op het rechterdeel de geplande ontwikkeling.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

OBJECTGEGEVENS PLANGEBIED	
Projectnaam	Archeologische quickscan met veldtoetsing. Larenseweg 60-62 te Holten, gemeente Rijssen-Holten (Ov.)
Plaats	Holten
Gemeente	Rijssen-Holten
Provincie	Overijssel
Kaartblad	28W
Coördinaten hoekpunten (centrum)	225304/477051
Oppervlakte perceel circa	ca. 1 ha.
Omvang bodemverstoring circa	Nog niet bekend
Diepte geplande bodemverstoring	100 cm -mv (geschat)
Onderzoeksaanmelding ArchisIII	4026756100
Uitvoerder	Laagland Archeologie VOF
Contactpersoon	[REDACTED]
Adviseur namens de gemeente Rijssen-Holten (bevoegd gezag)	[REDACTED]
Uitvoeringsperiode onderzoek	December 2016
Beheerder en plaats documentatie	Laagland archeologie VOF, vestiging Ootmarsum

Tabel 1. Objectgegevens.

1.4 HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Binnen het plangebied zijn twee woningen en een voormalige vrachtwagengarage gesitueerd (afbeelding 2). Het terrein tussen de twee woningen en de garage is verhard. Aan de westzijde van de garage is een wekje en achter de garage is er verharding met mijnsteen. In de nieuwe situatie wordt de garage gesloopt en worden er achter de bestaande woonhuizen twee nieuwe bouwkavels ontwikkeld met een gezamenlijke oppervlakte van 1059 m². De archeologische quick-scan richt zich op deze kavels.

1.5 VOORZIENE BODEMVERSTORINGEN

De bodemverstoringen die zijn te voorzien bestaan uit grondwerk bij het graven van funderingssleuven en bouwputten. De diepte van de verstoringen bedraagt minimaal 50 cm en bij de bouw van de nieuwe woningen, rond de 100 cm. De exacte omvang is in dit stadium nog niet bekend.

2 INVENTARISATIE

2.1 GEOLOGIE, GEOMORFOLOGIE EN BODEM

Geologie

De ondergrond van het plangebied bestaat uit dekzanden van het Laagpakket van Wierden, behorend tot de Formatie van Boxtel.

Geomorfologie

Op de geomorfologische kaart ligt het plangebied in een zone die niet is gekarteerd. Op basis van de direct aangrenzende geomorfologische eenheid gaat het om een zone met gordeldekzandwellingen, al dan niet met een oud bouwlanddekk, code 3L6.

Bodem

In bodemkundig opzicht ligt het plangebied eveneens in een ongekarteerde zone van de bodemkaart. Gezien de ligging moet er echter van oorsprong sprake zijn van hoge zwarte enkeerdgronden met een grondwatertrap VIII (code zEZ23-VIII).

2.2 ARCHEOLOGIE

Gemeentelijke waardenkaart

Op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Rijssen-Holten ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Bij bodemingrepen van meer dan 100 m² en dieper dan 50 cm dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

Waarnemingen

Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarden bekend. In de nabijheid van het plangebied zijn binnen een straal van 500 m enkele waarnemingen in Archis 3 en een onderzoek geregistreerd.

ARCHIS WAARNEMINGSNR	COMPLEXTYPE	DATERING	OMSCHRIJVING
13724	Nederzetting	Nieuwe Tijd A	waterput, roodbakend geglaazuurd aardewerk, majolica
4923	Losse vondst	Midden Neolithicum	Fels-Rechteck bijl, steen
23950	Nederzetting	IJzertijd	Aardewerk en grondsporen
2517	Onbekend	Mesolithicum	Kling, kern en afslag van vuursteen

Tabel 2. Waarnemingen binnen een straal van 500 m rond het plangebied

Onderzoeken

Binnen een straal van 500 meter rond het plangebied is er één onderzoek uitgevoerd (onderzoeksmelding nummer 3154)³. Het betreft een onderzoek met boringen aan de Wheeme, circa 155 meter noordoostelijk van het plangebied. In Archis 3 is het niet mogelijk dit onderzoek te raadplegen. In het E-depot EDNA is het rapport niet gedoneerd.

Historische ontwikkeling en landschap

Op de kadastrle minuut ligt het plangebied in een stukje bouwland dat eigendom is van de [REDACTED]. Ook een huisje in de hoek met de Larenseweg en het straatje tussen de Larenseweg en De Visscher is eigendom van de [REDACTED] de 19e eeuwse situatie verandert niet veel tot aan het midden van de 20^e eeuw. Er zijn dan meer huizen aan de Larensestraat verrezen en in de jaren zestig wordt de nog bestaande garage opgericht.

Afbeelding 3. Topografische situatie rond 1900. De rode cirkel geeft het onderzoeksgebied weer. Het plangebied ligt ten tussen de Larenseweg en enkele veldwegen. Bron: Topotijdreis.nl

2.3 MOGELIJKE BODEMVERSTORINGEN

Binnen het plangebied is de bodem verstoord vanwege de bestaande huizen met de nummers 60 en 62 en mogelijk ook ter plaatse van de garage. Naar werd gesteld zou ook de bodem ter plaatse van de geplande nieuwe bouwkavels sterk zijn verstoord.

2.4 VERWACHTINGSMODEL

Op basis van de bodemkundige, archeologische en historische situatie geldt voor het plangebied een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische resten uit alle archeologische perioden. In principe zullen sporen en artefacten aangetroffen kunnen worden in de bovenste 50 cm van de bodem, tenzij deze deels is afgedekt met een holocene kleilaag. In oostelijk richting, naar het beekdal, kunnen er onder de kleilagen nog sporen en resten voorkomen van afvaldumps of rituele deposities.

3 VELDWERK

3.1 BESCHRIJVING ONDERZOEKSMETHODIEK

Er zijn drie boringen uitgevoerd conform het plan van aanpak (pva)¹. Twee boringen zijn gezet in het weilje en één boring is gezet achter de garage. De boringen zijn gezet tot een diepte van 200 cm -mv. De boorkernen zijn beschreven per lithologische laag op textuur, kleur en andere bodemkundige aspecten en archeologische indicatoren, zoals aardewerk, natuursteen en houtskool.

Vanwege de aanwezigheid van een nog deels intact bodemprofiel in de boringen 1 en 2 zijn er ter plaatse van deze boringen nog boringen met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm uitgevoerd en zijn de boorkernen gezeefd over een maaswijdte van 4 mm. Daarmee kunnen deze boringen als karterende boringen worden aangemerkt en is het aantal van 2 boringen binnen de twee bouwkavels van gezamenlijk 1059 m² voldoende voor een karterend booronderzoek (methode E1, KNA-Leidraad karterend booronderzoek, 20 boringen per ha.)

De beschrijving van de boringen is gedaan volgens het systeem van de ASB, gebaseerd op de vigerende norm NEN 5104. De boringen zijn met behulp van meetlinten ingemeten (minimaal 10 cm nauwkeurig). De maaiveldhoogte wordt ontleend aan het Actueel Hoogtebestand Nederland. De boorstaten zijn opgenomen in bijlage 3. De boorpunten zijn weergegeven in afbeelding 4.

3.2 RESULTATEN VELDONDERZOEK

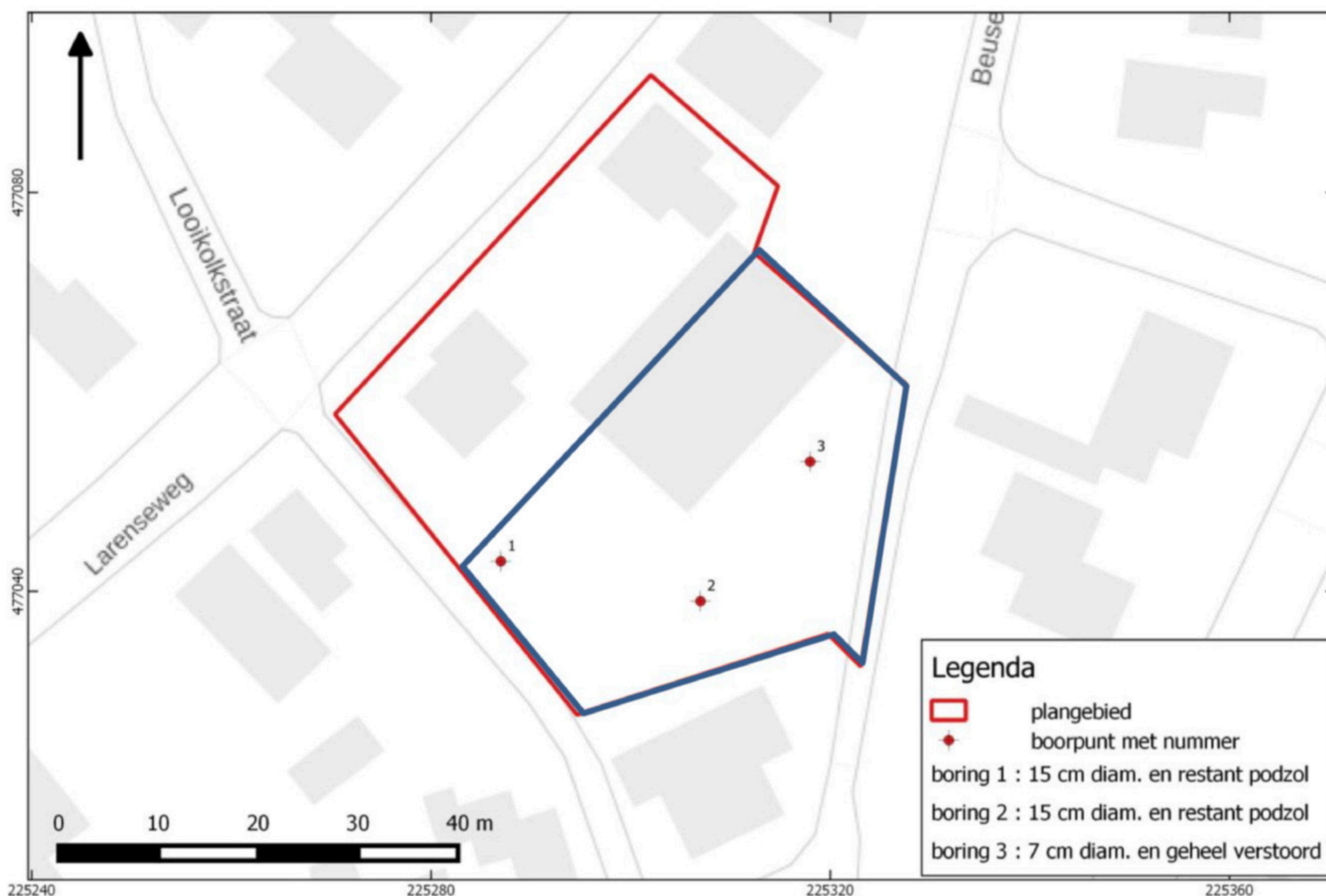
3.2.1 LITHOLOGIE EN BODEM

In boring 1 bleek er onder een bouwvoor en een geroerde laag een restant van een podzolbodem aanwezig bestaande uit een deel van een B- en een BC-horizont. In boring 2 was er onder een geroerde bovenlaag met in de top mijnsteenverharding, nog een minimaal restant van een B-horizont en een BC-horizont aanwezig. In boring 3 was er

¹ [REDACTED] 2016.

onder circa 25 cm mijnsteen en daaronder geel zand het ongeroerde zand met een C-horizont aanwezig. De dikte van de geroerde laag vanaf maaiveld bedraagt in boring 1, 2 en 3 respectievelijk 55, 60 en 80 cm.

Afbeelding 4. Boorpuntenkaart. In blauw het vlak met de geplande bouwkevels

De boringen 1 en 2 zijn, vanwege de aanwezigheid van een nog deels intact podzolprofiel met een 15 cm Edelmanboor over gedaan. Bij het zeven van de boorkernen zijn echter geen relevante archeologische indicatoren aangetroffen.

Interpretatie

De bodem bestaat uit dekzand met oorspronkelijk een podzolprofiel. In de boringen 1 en 2 is dit nog deels aanwezig. In boring 3 is de bodem tot in de C-horizont verstoord. Er zijn bij de karterende boringen 1 en 2 geen archeologische indicatoren aangetroffen. Daarmee kan gesteld worden dat er vrijwel zeker geen archeologische vindplaats aanwezig is.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

Op grond van het booronderzoek is geconstateerd dat de bodem binnen de twee geplande bouwkavels nog deels intact is binnen het huidige weiland. De grond achter de garage is volledig verstoord tot in de C-horizont. Vermoedelijk is de bodem onder de huidige garage ook geroerd.

De karterende boringen die zijn uitgevoerd ter plaatse van het weiland hebben geen archeologische indicatoren opgeleverd. Daarmee kan geconcludeerd worden dat er zeer waarschijnlijk geen archeologische vindplaats aanwezig is binnen de twee geplande bouwkavels.

Laagland Archeologie adviseert om geen verder onderzoek uit te voeren en het vlak binnen de twee gepland bouwkavels vrij te geven voor wat betreft het omgevingsaspect Archeologische waarden. In het bestemmingsplan hoeft geen dubbelbestemming in verband met archeologische waarden te worden opgenomen.

literatuur

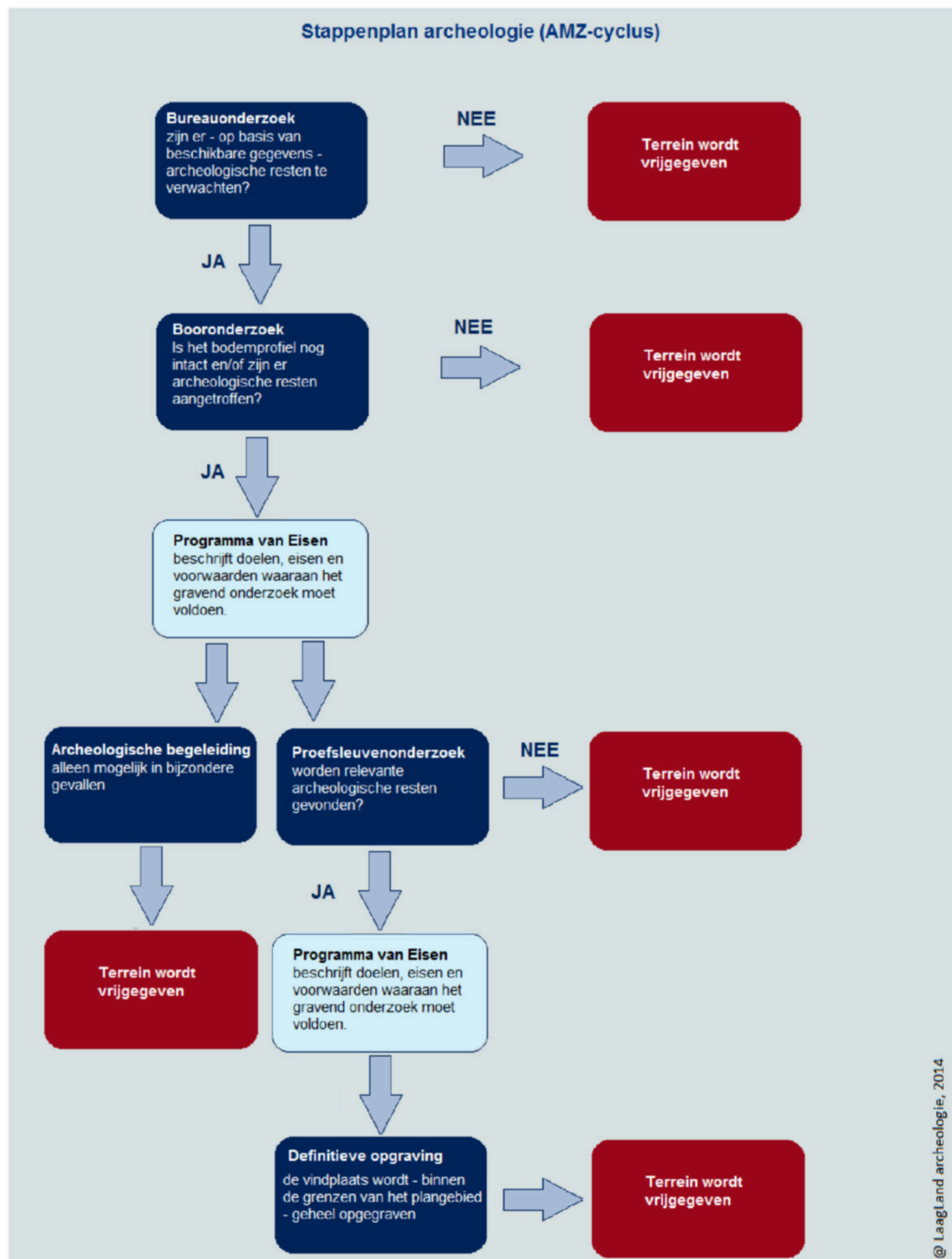
- Bakker, ██████████ ██████████, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland*. Staring Centrum Wageningen.
- Bosch, J.H.A., 2008. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2*. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut Delft.

Archeologische databases/internetbronnen

- *ArchisIII*
- www.boorstaten.nl
- www.topotijdreis.nl
- <http://archeologieinnederland.nl/>
- <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden		Datering	
Nieuwe tijd	C	-1795	
	B	-1650	
	A	-1500	
Middeleeuwen	Laat	-1250	
	Vol	-1050	
	vroeg	Ottoons	-900
		Karolingisch	-725
Merovingisch		-450	
Romeinse tijd	Laat	-270	
	Midden	-70 na Chr.	
	Vroeg	-15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	-250
		Midden	-500
		Vroeg	-800
	Bronstijd	Laat	-1100
		Midden	-1800
		Vroeg	-2000
	Neolithicum	Laat	-2850
		Midden	-4200
		Vroeg	-4900/5300
	Mesolithicum	Laat	-6450
		Midden	-8640
		Vroeg	-9700
	Paleolithicum	Jong	-35.000
		Midden	-250.000
		Oud	-250.000
	Laagland archeologie vof, 2016		

BIJLAGE 3 BOORSTATEN

Boring 1 RD-coördinaten: 225287/477043

Boring 2 RD-coördinaten: 225307/477039

Boring 3 RD-coördinaten: 225318/477053

